

Supervisión en trabajo social: una metodología para el cambio

Ainhoa Berasaluze, Miren Ariño, Charo Ovejas i Maddalen Epelde. Aranzadi, 2020.

Carmina Puig i Cruells¹

ORCID: 0000 0003 1160 9252

Per citar: Puig i Cruells, C. (2021). [Ressenya del llibre *Supervisión en trabajo social: una metodología para el cambio*, d'Ainhoa Berasaluze, Miren Ariño, Charo Ovejas i Maddalen Epelde]. *Revista de Treball Social*, 220, 195-197. <https://doi.org/10.32061/RTS2021.220.13>

Supervisión en trabajo social és una obra que feia molta falta. Les coordinadores i professors Ainhoa Berasaluze, Miren Ariño, Charo Ovejas i Maddalen Epelde han fet una gran labor teòrica i pràctica sobre la supervisió en treball social, a partir d'un marc epistemològic i un enfocament metodològic dels processos que s'esdevenen en la supervisió. Per fer-ho, han utilitzat una manera innovadora d'investigar en l'àmbit del treball social, basant-se en el model IAPS (recerca-acció-participació-supervisió). La seva aplicació ha permès la reconstrucció de diferents situacions de la praxi professional, identificant dificultats i línies estratègiques.

És un plaer llegir i escriure sobre aquesta modalitat metodològica de la recerca-acció-participació que procura la construcció de coneixements des dels espais de supervisió a partir de les aportacions de les persones implicades en els processos de reflexivitat sobre la pràctica professional i amb la finalitat de generar canvis. A través d'un equip de recerca, constituït per professionals en exercici i docents supervisors (les coordinadores de l'obra), s'han anat teixint coneixements col·lectius, des de la col·laboració activa i l'horitzontalitat, contribuint així a millorar la formació i l'acció professional i, per tant, a optimitzar l'acció social.

Aquest llibre recull diferents veus i experiències de professionals, que s'articulen en diferents espais i processos de supervisió, amb la finalitat de poder conèixer quina és la contribució de la supervisió en la millora de la tasca i en el benestar personal de tots els professionals. És en el segon capítol on es recullen les situacions presentades en les sessions de supervisió, reconstruïdes per les seves autores a través de tot el procés crític i reflexiu del model IAPS.

Les professionals del treball social que han format part de l'equip de recerca exerceixen la seva labor professional en l'atenció primària del Sistema Basc de Serveis Socials, concretament a l'ajuntament de Vitòria-Gasteiz, i amb les seves aportacions i la seva generositat han contribuït a repensar la tasca que duen a terme els professionals. En la seva recerca,

queden ben recollides i documentades 8 situacions reals viscudes per les professionals i les supervisades en el marc de la recerca.

Des de l'experiència encarnada de les professionals, les autores ens endinsen i acompanyen cap a la reflexió i el debat de diferents eixos d'anàlisi que revesteixen un gran interès per a la pròpia supervisió: eix contextual-organitzacional, eix tècnic-metodològic, eix intrapersonal, eix interpersonal, eix epistemològic i eix ètic-ideològic; tots ells imprescindibles per continuar construint, dins de la complexitat, la diversitat de formes i les diferents pràctiques existents en el treball social.

Durant la lectura atenta del llibre he observat, i coincideixo amb les autores, que la supervisió constitueix un procés, com un *continuum* necessari per reflexionar i revisar la tasca diària dels professionals, contrastant-la amb els marcs teòrics i també amb la subjectivitat que acompanya moment a moment el professional, amb els seus propis sentiments, emocions i sensacions. La supervisió obre la reflexió a un coneixement i a un aprenentatge, acceptant el que no té solució i sent aprenent de la realitat viscuda.

El llibre i la recerca aconsegueixen els seus objectius de generar espais de reflexió i coneixement crític per poder millorar la praxi professional. En el tercer capítol, ja en el títol mateix, "Super(ar) visión para la mejora de la práctica profesional", s'expliciten les principals dificultats i línies estratègiques per superar o millorar la pràctica.

Els nous coneixements generats durant la recerca identifiquen, de manera crítica i compromesa, algunes de les dificultats de la pràctica: polítiques socials de concepció proteccionista; burocratització; assimilació del treball social al sistema de serveis socials; dissonàncies entre mandat institucional i opció professional; *burnout*; escàs ús de referents teòrics; conflictes ètics, etc. Però de manera proactiva proposen línies d'acció, com ara: recuperar el treball comunitari; simplificar els procediments administratius; construir marcs teòric-metodològics per al treball social; enfortir la identitat professional; generar espais de reflexió i intercanvi, etc.

El valor d'aquesta obra resideix en múltiples aspectes. El primer és la constatació de com les sessions de supervisió han generat un espai de recerca que ha propiciat la reflexió crítica conjunta entre la universitat i els professionals del treball social.

D'altra banda, evidència que la reflexió compartida del relat dut a cap per les professionals ha permès observar com elles fan la construcció i reconstrucció sobre la seva pròpia praxi professional. Cal destacar que aquesta experiència ha estat reconeguda com a transformadora per part de totes les participants en el treball col·laboratiu.

Com a aportació final, aquesta obra contribueix a posar en valor que la supervisió en els serveis socials sigui entesa com un dispositiu de suport integrat i que forma part de la intervenció que duen a terme els equips professionals. No es tracta tan sols d'un complement del treball, sinó que l'aportació de la reflexió i la construcció de coneixement i anàlisi de la pràctica és un element intrínsec en els processos d'intervenció social i de l'encàrrec que reben els equips de serveis socials.

És un llibre imprescindible per als supervisors dels serveis socials i els supervisors de pràctiques de les universitats. Hi trobaran el valor de la participació i la implicació dels professionals construint sabers juntament amb la universitat, i així potenciaran i enfortiran la sistematització de la pràctica i el desenvolupament disciplinari. Aquest treball és una gran aportació a la supervisió, per aconseguir una millora en la intervenció social i el benestar dels professionals.

Nos encontramos ante un saber que nace de la experiencia cuando las ideas y las estrategias que lo estructuran constituyen la forma emergente de una práctica de reflexión en torno a lo vivido. Lo vivido es el acontecer de las cosas que cada cual vive; la experiencia se encuentra allí donde lo vivido va acompañado de pensamiento.

El saber que procede de la experiencia es, por lo tanto, el que se mantiene en una relación pensante con el acontecer de las cosas, el de quien no acepta un estar en el mundo según los criterios de significación dados, sino que va en busca de su propia medida. (Mortari, 2004, p. 153)

Referències bibliogràfiques

Mortari, L. (2004). *El perfume de la maestra*. Icaria.